

Výroční zpráva 2017

Výroční zpráva - 17/05/2018

Úvod

Emily O'Reillyová, evropská veřejná ochránkyně práv.

Je mi velkým potěšením, že mohu předložit naši výroční zprávu za rok 2017.

I tentokrát jsme zažili velmi rušný a produktivní rok a dosáhli pozitivních výsledků pro všechny osoby, kterým poskytujeme služby, a to v mnoha klíčových oblastech. A znovu nám v naší práci velice pomáhala podpora Evropského parlamentu a angažovaná spolupráce orgánů, institucí a jiných subjektů EU.

Naše šetření odpovědnosti Rady a neformálních jednání, která probíhají mezi Parlamentem, Radou a Komisí – třístranných jednání – po předložení návrhů nových právních předpisů, se zaměřovala na právo občanů nahlížet do tvorby právních předpisů EU a účastnit se jí. Již jsme v těchto oblastech dosáhli vítaných změn a budeme i nadále sledovat budoucí pokrok v roce 2018.

Rozhodnutí Spojeného království vystoupit z EU zavedlo příčinu k tomu, abychom zahájili iniciativu týkající se otevřenosti při jednáních o brexitu a práv všech občanů na informace o pravděpodobných důsledcích, které pro ně brexit bude mít. I nadále zajišťujeme, aby měl každý v průběhu tohoto náročného období příležitost prezentovat svůj názor, a za tímto účelem vybízíme zúčastněné strany, aby se zapojily, a zabezpečujeme, že k přístupu ke klíčovým vyjednávačům není zapotřebí výsadního postavení.

Jsmo spokojeni zejména s výsledky našeho šetření neplacených stáží v Evropské službě pro vnější činnost (ESVČ). Poukázali jsme na skutečnost, že neplacené stáže nezohledňují závazky vyplývající ze Smluv EU v oblasti zákazu diskriminace, neboť při tomto postupu si přístup k potenciálně cenným příležitostem mohli dovolit jen bohatí mladí lidé. Po velmi kladné reakci vysoké představitelky Federicy Mogheriniové se Parlament a Rada dohodly na vyčlenění rozpočtu pro stážisty ESVČ v delegacích po celém světě. Náš úřad bude i nadále sledovat praktický dopad tohoto vítaného kroku.

Zveřejnili jsme jednoduchého průvodce pro úředníky EU ohledně doporučených a nedoporučených postupů při jednání s lobbisty a máme radost, že jej Komise nyní používá při školení svých zaměstnanců.

Jsmo si vědomi toho, že když jednotlivci žádají o dokumenty EU v souladu s nařízením o transparentnosti (č. 1049/2001), je třeba reagovat rychle, a proto jsme zavedli pro tyto stížnosti nový zrychlený postup. Velice nás povzbudilo, když jsme byli svědky prvních

pozitivních výsledků. Tohoto úspěchu jsme mohli dosáhnout jen díky spolupráci s Komisí a jsme jí vděční za vstřícný přístup.

I nadále jsme se ve své činnosti věnovali základním právům v rámci případů týkajících se agentury Frontex a v rámci našeho šetření prohlášení EU a Turecka v souvislosti s navracením migrantů z Řecka do Turecka.

Nadále jsme vybízeli k větší odpovědnosti prostřednictvím angažování se v Evropské centrální bance (ECB) a Evropské investiční bance (EIB). Rovněž jsme měli užitečnou výměnu názorů o odpovědnosti Euroskupiny s předsedou této významné skupiny, ačkoliv se nejedná o oficiální orgán EU.

Pokračovala naše cenná spolupráce s Evropskou sítí veřejných ochránců práv a opět jsme uspořádali podnětnou a příjemnou konferenci v Bruselu.

Vrcholem roku 2017 bylo pro mě osobně první slavnostní udílení ocenění evropského veřejného ochránce práv za řádnou správu. Bylo skvělé seznámit se s vynikající prací, kterou odvádějí úředníci EU účastníci se této soutěže, a především být svědkem jejich oprávněné hrdosti na ni.

Závěrem lze říci, že rok 2017 byl rušný a úspěšný a můj úřad se těší, že na tento úspěch naváže v nadcházejícím roce, a to opět s velmi vítaným zapojením všech zaměstnanců EU, s nimiž spolupracujeme.

Emily O'Reillyová

1 Rok 2017 v souhrnu

Leden

Zahájení šetření o zapojení ECB do skupiny G30

Únor

Veřejná ochránkyně práv žádá ESVČ, aby platila stážistům v zahraničních delegacích EU

Březen

Oznámení vítězů ocenění za řádnou správu

Duben

Veřejná ochránkyně práv získala v Berlíně ocenění Schwarzkopf Europe

Květen

Komise přislíbila nebývalou transparentnost při jednáních o brexitu

Červen

Výroční konference Evropské sítě veřejných ochránců práv v Bruselu

Červenec

Zahájení šetření o činnostech před podáním žádosti agentuře EMA

Srpen

Odpovědi Rady veřejné ochránkyni práv týkající se odpovědnosti za legislativní činnost Rady

Září

Veřejná ochránkyně práv navrhuje posílit etická pravidla, jimiž se řídí evropští komisaři

Říjen

Agentury EU – jak řídit rizika poškození dobré pověsti – akce veřejné ochránkyně práv

Listopad

Veřejná ochránkyně práv představuje svou činnost v Evropském parlamentu

Prosinec

Dopis zasláný předsedovi Tuskovi ohledně transparentnosti lobbingu

2 Klíčová témata

Evropská veřejná ochránkyně práv pomáhá veřejnosti při styku s orgány, institucemi a jinými subjekty EU. Mezi problémy, které vyvstávají, patří například nedostatečná transparentnost při rozhodování nebo odmítnutí přístupu k dokumentům, porušení základních práv či smluvní záležitosti.

2.1 Přístup k dokumentům EU

Přístup k dokumentům EU a související případy týkající se transparentnosti tvořily i v roce 2017 největší podíl šetření. Vzhledem k tomu, že v rámci žádostí o přístup k dokumentům hraje často roli čas, rozhodla se veřejná ochránkyně práv zavést pro tyto stížnosti nový zrychlený postup, díky čemuž mohou jednotlivci případně obdržet dokumenty, které se snaží

získat, v průběhu týdnů, nikoliv měsíců. Úřad zahájil na podzim roku 2017 zkušební provoz systému zrychleného postupu, přičemž plný provoz bude spuštěn v průběhu roku 2018.

Alice Stollmeyer

#Transparency complaints keep @EUombudsman busy. #TeamJunckerEU #EUinstitutions #EUagencies

Evropská veřejná ochránkyně práv má napilno kvůli stížnostem týkajícím se transparentnosti.

Většina stížností se týkala Evropské komise, následně pak agentur EU.

Zkušební fáze již nyní dokládá výhody zrychleného systému pro stěžovatele. Díky šetření týkajícímu se přístupu k dokumentům o rozhodnutí Komise ukončit řízení o nesplnění povinnosti proti Maďarsku ve věci smlouvy o jaderné elektrárně stěžovatel obdržel většinu požadovaných dokumentů během jednoho měsíce.

K dalším šetřením zahájeným v rámci zrychleného postupu patří například šetření týkající se dokumentů Komise o únicích informací a šetření týkající se hodnocení vhodnosti uchazečů o pozici soudců a generálních advokátů u Soudního dvora a Tribunálu EU provedených Radou.

Jeden úspěšně uzavřený případ v roce 2017 vztahující se k přístupu k dokumentům, který byl vyřízen před spuštěním systému zrychleného postupu, se týkal Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), konkrétně toho, jak agentura Frontex vyřídila žádost předloženou novinářem o veřejný přístup ke všem zprávám o závažných incidentech týkajících se operací agentury Frontex, ke kterým došlo v letech 2015 až 2016 v Bulharsku. Novinář se obrátil na veřejnou ochránkyni práv, protože byl znepokojen tím, že mu agentura Frontex neposkytla všechny příslušné dokumenty a že některé redakční úpravy nebyly v souladu s pravidly EU o přístupu k dokumentům (nařízení č. 1049/2001).

Pro provedení inspekce dostupných dokumentů veřejná ochránkyně práv navrhla, aby agentura Frontex vzala zpět některé redakční úpravy, poskytla více dokumentů a zlepšila svůj vnitřní systém vyhledávání dokumentů. Tyto návrhy agentura Frontex provedla a ocenila dobrou spolupráci s úřadem veřejného ochránce práv s tím, že zjištění pomohla zvýšit interní povědomí o nezbytných zlepšeních, pokud jde o to, jak agentura vyřizuje žádosti o přístup k dokumentům.

Stížnosti na přístup k dokumentům – cíle, pokud jde o harmonogram zrychleného postupu 1
Toto schéma se týká „běžných“ případů podle nařízení č. 1049, které nejsou ve své podstatě příliš složité.

Pozn.: Pojmem „den“ se rozumí pracovní den. Dny se začínají počítat od prvního pracovního dne po doručení dokumentu.

2.2 Odpovědnost za rozhodovací proces v EU

Aby Evropané měli pocit, že jsou zapojeni do činnosti EU, musí mít možnost sledovat probíhající diskuse o návrzích právních předpisů. Tento postup je nejen zdravý z demokratického hlediska, ale může mít též praktický dopad na vymýcení mylných představ o tom, jak se právní předpisy EU přijímají a jakou úlohu plní vlády členských států. S ohledem na tuto skutečnost zahájila veřejná ochránkyně práv v březnu strategické šetření otevřenosti a odpovědnosti, pokud jde o legislativní činnost v Radě EU. Položila Radě 14 konkrétních otázek týkajících se toho, jak se nakládá s legislativními dokumenty vzešlými z jednání velvyslanců a zástupců velvyslanců členských států a dále z jednání více než 150 výborů a pracovních skupin národních státních zaměstnanců v souladu s právními předpisy a normami EU o transparentnosti.

V návaznosti na odpověď Rady, která poukazovala na zlepšení kvality internetových stránek Rady a systému pro vedení záznamů, zahájila veřejná ochránkyně práv veřejnou konzultaci. Její součástí byly otázky týkající se toho, jaká opatření by Rada mohla přijmout, aby usnadnila nalézání legislativních dokumentů, s jakými obtížemi se veřejnost potýká při snaze o získání dokumentů spojených s přípravnými orgány Rady a jak důležité je znát názory jednotlivých členských států. V rámci konzultace bylo podáno 21 příspěvků, včetně příspěvků od parlamentů, občanské společnosti a jednotlivců. Veřejná ochránkyně práv se rovněž rozhodla provést šetření dokumentů týkajících se tří vzorků legislativních aktů z roku 2016 s cílem prozkoumat interní procesy evidence, třídění a zveřejňování dokumentů, jako jsou návrhy právních předpisů EU, v rámci Rady. Šetření bude uzavřeno v roce 2018.

Na konci roku 2017 zaměřila veřejná ochránkyně práv pozornost na Evropskou radu, která rozhoduje o celkovém směřování EU a jejích politických prioritách. Vzhledem ke stěžejní strategické úloze tohoto orgánu se veřejná ochránkyně práv písemně obrátila na předsedu Evropské rady Donalda Tuska s otázkou, zda by zvážil zveřejnění informací o jednáních se zástupci zájmových skupin, jichž se účastní on sám a jeho kabinet. Veřejná ochránkyně práv se rovněž předsedy Tuska dotázala, zda budou zveřejněny zprávy o pokroku týkající se probíhajících diskusí mezi čelnými představiteli EU ohledně dvouletého pracovního programu (agenda lídrů).

EPACA

Working for greater #EUtransparency across all Institutions: @EUombudsman public consultation on Council preparatory groups' transparency in the legislative process

Úsilí o větší transparentnost ve všech orgánech: veřejná konzultace evropské veřejné ochránkyně práv o transparentnosti přípravných skupin Rady EU v legislativním procesu.

European Ombudsman

@EUombudsman suggests that @eucopresident Tusk holds meetings only with registered lobbyists <http://europa.eu/!vK37fT> #eucouncil #euco

Evropská veřejná ochránkyně práv navrhuje, aby se předseda Tusk scházel pouze s registrovanými lobbisty.

„Tím, že předseda Tusk zveřejní svá jednání s lobbisty, umožní občanům získat ucelenější přehled o tom, kdo se snaží ovlivňovat proces rozhodování EU a kdy a jak tak činí.“ Emily O'Reillyová

V rámci svého úsilí o větší přístupnost a odpovědnost, pokud jde o tvorbu právních předpisů EU, prozkoumala veřejná ochránkyně práv rovněž otevřenost třístranných jednání – neformálních jednání o legislativních návrzích EU mezi Evropským parlamentem a Radou EU za přítomnosti Evropské komise. Všechny tři orgány ve své odpovědi uvedly podrobnosti o tom, jak zavádějí návrhy veřejného ochránce práv (z roku 2016). Mezi vítané změny patří zahájení činnosti na společné legislativní databázi, díky které bude jasnější, které vysoce postavené osoby jednají v rámci třístranných jednání, a bude možné posoudit, jak lze zvýšit dostupnost informací o dnech konání nadcházejících třístranných jednání a souhrnů pořadů jednání.

I když se šetření zaměřená na transparentnost třístranných jednání a legislativních postupů Rady týkala tvorby právních předpisů EU, někdy je zapotřebí více veřejných informací o již přijatých právních předpisech. Tak tomu bylo v případě systému, který Komise používá k zajištění, že jsou právní předpisy EU v členských státech náležitě provedeny. Tento systém známý jako EU Pilot představuje způsob, jak Komise přijímá návazná opatření s členskými státy, aniž by se musela uchýlit k právnímu řízení o nesplnění povinnosti. Poté, co veřejná ochránkyně práv obdržela stížnosti na nedostatečnou transparentnost systému, rozhodla se zahájit strategické šetření a požádat o podrobné informace o programu, včetně toho, jak Komise postupuje, když některý členský stát opakovaně odpovídá se zpožděním nebo neodpovídá dostatečně podrobně. Veřejná ochránkyně práv uzavřela šetření v září a vydala praktické návrhy, které mají usnadnit veřejnosti sledování činnosti Komise v této oblasti. Navrhla mimo jiné, že by Komise měla zveřejnit seznam probíhajících dialogů v rámci systému EU Pilot a stav každé složky.

European Ombudsman

The Ombudsman welcomes Commission President @JunckerEU commitment to 'unique and unprecedented' transparency
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release.faces/en/79475/html.bookmark> ...
#Brexit

Evropská veřejná ochránkyně práv vítá závazek předsedy Evropské komise Jeana-Clauda Junckera uplatňovat jedinečnou a nebývalou transparentnost.

„Můj úřad bude i nadále tuto problematiku sledovat, aby se zajistilo zachování současného iniciativního přístupu k transparentnosti v průběhu celého jednání o brexitu.“ Emily O'Reillyová

Veřejná ochránkyně práv se před oficiálním zahájením jednání o brexitu písemně obrátila na

Komisi a Radu, aby oběma orgánům připomněla význam transparentnosti vzhledem k dalekosáhlým dopadům na jednotlivce, jejich rodiny a podniky v souvislosti s vystoupením Spojeného království z EU. Oba orgány odpověděly kladně. Komise uvedla, že bude uplatňovat jedinečnou a nebývalou transparentnost, a Rada konstatovala, že vypracuje „pokyny“ pro zveřejňování dokumentů. V dopise veřejné ochránkyně práv se rovněž poukázvalo na význam zveřejňování příspěvků zúčastněných stran, což je záležitost, která v průběhu jednání pravděpodobně nabude na významu. Paní O'Reillyová rovněž svým protějškům v Evropské síti veřejných ochránců práv zvláště připomněla, že mohou používat její úřad jako prostředníka pro získání odpovědí odborníků na otázky týkající se práva EU a postupů Komise a jiných orgánů EU v souvislosti s brexitem.

2.3 Transparentnost lobbingu

Evropská veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová vystoupila na workshopu s názvem „Rejstřík transparentnosti EU – lobbying, Parlament a důvěra veřejnosti“, který v květnu uspořádal Evropský parlament.

Hlavní strategické šetření veřejné ochránkyně práv týkající se otevřenosti odborných skupin – tj. stovek skupin, které poskytují Komisi stanoviska odborníků – bylo na podzim 2017 úspěšně uzavřeno. Veřejná ochránkyně práv v roce 2016 s přihlédnutím k veřejné konzultaci v dané věci učinila řadu návrhů na zlepšení dohledu Komise nad těmito skupinami. V polovině roku 2016 Komise oznámila, že přepracuje platná pravidla. Konečné rozhodnutí veřejné ochránkyně práv bylo zveřejněno na podzim roku 2017, což je časový rámec, který úřadu umožnil analyzovat, zda byly oznámené reformy skutečně provedeny.

Mezi změny systému patří zavedení právně závazných pravidel a politické odpovědnosti. Kromě toho musí být členové odborných skupin zapsáni v rejstříku transparentnosti. Měly by se vypisovat veřejné výzvy k vyjádření zájmu o členství ve skupině a je třeba zavést politiku v oblasti střetu zájmů pro jednotlivé odborníky. Veřejná ochránkyně práv uvedla, že bude i nadále sledovat, jak Komise provádí dvě konkrétní doporučení týkající se odborných skupin, která veřejná ochránkyně vydala. Jedná se o zveřejňování „smysluplných a úplných“ zápisů z jednání a doporučení, aby rozhodování skupin byla obecně transparentní.

V návaznosti na další stížnost týkající se této otázky zahájila evropská veřejná ochránkyně práv šetření ohledně zapojení Evropské centrální banky (ECB) v rámci skupiny „G30“, což je soukromá skupina se sídlem v USA, která sdružuje čelné představitele některých velkých soukromých bank a centrálních bank, jakož i členy z řad akademické obce a mezinárodních institucí. Na některé zastoupené světové banky dohlíží právě ECB. Rozhodnutí veřejné ochránkyně práv o zahájení šetření vyplývá z rozsáhlejších povinností ECB v rámci bankovního dohledu, které byly ECB v uplynulých letech svěřeny. Po setkání zaměstnanců úřadu veřejného ochránce práv se zástupci banky s cílem nahlédnout do dokumentů týkajících se charakteru zapojení ECB do skupiny G30 a diskutovat o nich položila veřejná ochránkyně práv ECB několik konkrétních dotazů.

Ptala se na složení a financování skupiny G30, dále zda ECB zveřejní pořad jednání a obsah schůzí skupiny G30, na počet schůzí, jichž se zúčastnil současný prezident a bývalí prezidenti ECB, a zda mezi členy skupiny G30 patří banky, nad nimiž v současnosti ECB vykonává

dohled. ECB odpověděla, že má za to, že schůze skupiny G30 jsou ve veřejném zájmu a že členství prezidenta ECB Maria Draghiho ve skupině G30 je slučitelné s nezávislostí a bezúhonností ECB. Veřejná ochránkyně práv odpověď ECB analyzovala a doporučila panu Draghimu, aby pozastavil své členství ve skupině G30 po zbytek svého funkčního období, aby ochránil banku a sám sebe před vytvořením dojmu, že by mohla být ohrožena nezávislost banky. Veřejná ochránkyně práv rovněž doporučila, aby se budoucí prezidenti ECB nestávali členy skupiny G30.

Veřejná ochránkyně práv využila svou květnovou výroční tiskovou konferenci k tomu, aby oficiálně představila seznam doporučených a nedoporučených postupů při jednání s lobby. Seznam, který byl distribuován v rámci Komise a Rady a zveřejněn na Twitteru, slouží jako užitečný průvodce pro úředníky veřejné správy EU a má za cíl zajistit, aby si úředníci byli vědomi různých druhů lobbistických činností.

2.4 Základní práva

Veřejná ochránkyně práv se pravidelně zabývá stížnostmi týkajícími se základních práv, jako je rovnost a zákaz diskriminace. V listopadu 2017 došlo k úspěšnému uzavření stížnosti předložené mladým Rakušanem, který absolvoval neplacenou stáž v delegaci EU v Asii. Veřejná ochránkyně práv doporučila, aby stážistům v delegacích EU byly vypláceny přiměřené příspěvky na základě životních nákladů v zemi, kde se delegace nachází, čímž se tato cenná místa pro stážisty zpřístupní co nejširšímu okruhu osob. Vysoká představitelka Federica Mogheriniová reagovala na toto doporučení velmi kladně. Veřejná ochránkyně práv se následně písemně obrátila na rozpočtové orgány a vyzdvihla význam této otázky, včetně skutečnosti, že by se tím prokázala oddanost EU zásadě zákazu diskriminace, jelikož by se stáže staly dostupnými alespoň pro část osob, které mají skromnější finanční zdroje než jiní. V listopadu schválil Parlament a Rada rozpočet na rok 2018, který pro placené stážisty v delegacích EU vyčleňuje 1,2 milionu EUR.

Na veřejnou ochránkyni práv se obrátily španělské nevládní organizace a občané se stížnosti na Komisi ohledně dohody EU a Turecka, která byla uzavřena v roce 2016. Podle této dohody Turecko přijímá zpět nelegální migranty přicházející do Řecka a EU naopak souhlasila s tím, že pošle do Turecka více pomoci. Stěžovatelé obvinili Komisi, že nereagovala – nebo že nereagovala dostatečně – na obavy, které vyjádřili ohledně chybějícího posouzení dopadu dohody na lidská práva žadatelů o azyl a migrantů navrácených do Turecka z Řecka. Veřejná ochránkyně práv vyzvala Komisi, aby do svých budoucích zpráv o pokroku týkajících se provádění dohody zařadila samostatný oddíl zaměřující se na rizika v oblasti lidských práv a opatření ke zmírnění těchto rizik.

Jako samostatný krok se veřejná ochránkyně práv písemně obrátila na Radu s konstatováním, že jediným směrodatným zdrojem informací o dohodě EU a Turecka je tisková zpráva. Poukázala na to, že Tribunál EU počátkem roku 2017 konstatoval, že prohlášení EU a Turecka nelze považovat za opatření přijaté Evropskou radou ani žádným jiným orgánem EU. Vyzvala proto Radu, aby zvážila přezkum formulací tiskové zprávy, aby přesněji odrážela právní skutečnost.

European Ombudsman

#EOpress : Ombudsman welcomes EU decision to pay trainees in EU foreign delegations
<http://europa.eu/!TR48JV>

Evropská veřejná ochránkyně práv vítá rozhodnutí EU platit stážistům v zahraničních delegacích EU.

„Tento krok vysílá signál, že EU je oddána zásadě zákazu diskriminace, protože se tak stáže stávají dostupnými alespoň pro některé z těch, kteří mají skromnější finanční zdroje než jiní.“
Emily O'Reillyová

2.5 Etické otázky

Po několika veřejných intervencích ze strany veřejné ochránkyně práv ohledně významu důsledných etických pravidel pro komisaře a po nátlaku ze strany Evropského parlamentu a několika skupin občanské společnosti oznámila Komise v září návrhy na opětovnou reformu kodexu chování pro komisaře, jakož i etické komise. Etická komise kromě jiného zkoumá, zda jsou plánované činnosti komisařů po opuštění úřadu v souladu s jejich povinnostmi stanovenými Smlouvami. Změny zahrnují prodloužení období „vychladnutí“, během kterého bývalí komisaři musí informovat Komisi o záměru zahájit profesní činnost. Nové oznamovací období pro komisaře bude činit dva roky a u bývalého předsedy Komise se prodlužuje na tři roky. Další změnou je, že Komise bude iniciativně zveřejňovat stanoviska etické komise k pracovním místům komisařů vykonávaným po skončení jejich mandátu. Činnosti Komise a pravomoci a úlohy etické komise byly rovněž předmětem šetření veřejné ochránkyně práv. Zaměstnanci úřadu veřejného ochránce práv zkoumali, jak etická komise vypracovávala svá stanoviska v souvislosti s několika bývalými členy Komise (složky byly vybrány čistě za účelem názorného doložení činnosti etické komise), a položili Komisi několik otázek ohledně toho, jak etická komise vykonává svou činnost. Analýza odpovědi Komise, kterou provede veřejná ochránkyně práv, a změn, které Komise veřejně oznámila, bude k dispozici v roce 2018.

Veřejná ochránkyně práv rovněž uzavřela své šetření pravidel Komise týkajících se zabránění střetům zájmů u zvláštních poradců – odborníků, kteří poskytují Komisi *ad hoc* odborné poradenství. V průběhu šetření Komise zlepšila systém, takže v červnu veřejná ochránkyně práv konstatovala, že pravidla představují obecně uspokojivý základ pro řízení možných střetů zájmů. Navrhla však, že by Komise mohla provést další zlepšení, včetně zaujetí iniciativnějšího přístupu k posuzování střetů zájmů a zlepšování přístupu občanů k informacím o zvláštních poradcích.

Prováděcí pravidla týkající se takzvaného efektu otáčivých dveří – situací, kdy zaměstnanci EU odchází pracovat pro soukromý sektor nebo kdy se jednotlivci ze soukromého sektoru stávají zaměstnanci orgánů EU – jsou nezbytná pro udržení vysokých etických norem ve veřejné správě. S ohledem na výše uvedené se veřejná ochránkyně práv písemně obrátila na 15 orgánů a agentur s otázkou, jak provádějí pravidla EU týkající se efektu otáčivých dveří, která

jsou stanovena ve služebním řádu (článek 16).

Podle těchto pravidel nesmějí vysoce postavení úředníci vykonávat lobbistické činnosti u svých bývalých kolegů po dobu jednoho roku ve věcech, za něž byli odpovědní během posledních tří let ve službě. Tato pravidla rovněž zavazují všechny orgány, aby každoročně zveřejňovaly informace o provádění této povinnosti, včetně seznamu posuzovaných případů. Veřejná ochránkyně práv také podnikla návazné kroky týkající se jednoho dřívějšího šetření a prověřila, jak Komise provádí její pokyny a návrhy, jak zlepšit jednání v situacích, kdy dochází k efektu otáčivých dveří. Tato analýza má být dokončena v roce 2018.

European Ombudsman

Post-mandate activities - why did the @EU_Commission not issue a decision in the case of its former President?

<https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark>

...

Činnosti po skončení mandátu: proč Evropská komise nevydala rozhodnutí v případě svého bývalého předsedy Josého Manuela Barrosa?

„Bývalí komisaři EU jsou povinni zachovávat bezúhonnost a diskrétnost ohledně pozic nebo výhod, které přijmou poté, co odejdou z úřadu.“ Emily O'Reillyová

2.6 Agentury a jiné instituce EU

Agentury a jiné instituce EU byly v roce 2017 druhým nejčastějším tématem a zdrojem stížností. Jedna ze stížností, kterou veřejná ochránkyně práv uzavřela, se týkala toho, jak Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA) vyřizuje otázky týkající se vakcín proti lidskému papillomaviru (HPV). Veřejná ochránkyně práv konkrétně zkoumala, jak agentura EMA vykonává postup předložení záležitosti k přezkoumání (odborný název pro řízení pro vyřizování otázek týkajících se léčivých přípravků, které již jsou na trhu) v souvislosti s vakcínou proti HPV jako vakcínou proti rakovině děložního čípku.

Postup předložení záležitosti k přezkoumání byl proveden Farmakovigilančním výborem pro posuzování rizik léčiv agentury EMA, který sleduje bezpečnost léčivých přípravků na trhu. Výbor se zabýval tím, zda existuje příčinná souvislost mezi očkováním proti HPV a dvěma syndromy, a dospěl k závěru, že neexistují žádné důkazy svědčící o této souvislosti. Veřejná ochránkyně práv dospěla k závěru, že zkoumání vědeckých důkazů provedené výborem bylo úplné a nezávislé. Výhledově paní O'Reillyová navrhuje, aby agentura EMA poskytovala co nejvíce informací o vědecké činnosti svých výborů a aby poskytovala více informací o dokumentech, které má k dispozici, aby tak mohla veřejnost snadněji zažádat o přístup k těmto dokumentům.

EU Medicines Agency

The @EUombudsman concluded that EMA's safety review of HPV vaccines was complete and independent <http://bit.ly/2hMeFOF> #vaccineswork

Evropská veřejná ochránkyně práv dospěla k závěru, že přezkum bezpečnosti, který provedla agentura EMA v souvislosti s vakcínou proti HPV, byl úplný a nezávislý.

Agentury EMA se v roce 2017 týkalo rovněž jiné samostatné šetření ze strany veřejné ochránkyně práv, v tomto případě provedené paní O'Reillyovou z vlastního podnětu. Toto strategické šetření se týkalo ujednání agentury EMA ohledně interakcí s farmaceutickými společnostmi před tím, než tyto společnosti předloží žádost o registraci. Veřejná ochránkyně práv konstatovala, že tyto interakce jsou ve veřejném zájmu, pokud pomáhají při vývoji a zajištění dostupnosti kvalitních, účinných a v přijatelné míře bezpečných léčivých přípravků, existuje však riziko, že mohou ovlivnit následná rozhodnutí agentury EMA ohledně žádostí o registraci.

Veřejná akce evropské veřejné ochránkyně práv s názvem „Agentury EU: jak řídit rizika poškození dobré pověsti“, která se konala v říjnu za účasti těchto diskutujících (zleva doprava): Tracey Brownová, ředitelka organizace Sense about Science, Bernhard Url, výkonný ředitel úřadu EFSA, Emily O'Reillyová, evropská veřejná ochránkyně práv, moderátor akce Dave Keating, Monique Goyensová, generální ředitelka organizace BEUC, a Jukka Malm, zástupce výkonného ředitele agentury ECHA. Evropská veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová s účastníkem diskuse Bernhardem Urlem, výkonným ředitelem úřadu EFSA, a moderátorem Davem Keatingem na veřejné akci evropské veřejné ochránkyně práv s názvem: „Agentury EU: jak řídit rizika poškození dobré pověsti“, která se konala v říjnu. V září se zaměstnanci úřadu veřejného ochránce práv setkali se zástupci agentury EMA s cílem projednat prvotní odpověď agentury EMA na šetření. V prosinci byla zveřejněna zpráva o tomto setkání – která podrobněji popisuje znepokojení veřejné ochránkyně práv ohledně takzvaných činností před předložením žádosti. Šetření pokračovalo i v roce 2018 a v prvním čtvrtletí tohoto roku se plánují cílené veřejné konzultace.

Na Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) se zaměřila stížnost podaná francouzským sdružením, které obvinilo úřad EFSA, že dostatečně neodpověděl na řadu otázek ohledně své úlohy pro povolování odrůd geneticky modifikované kukuřice. Úřad EFSA se řídil návrhem veřejné ochránkyně práv a poskytl stěžovateli více informací. Veřejná ochránkyně práv rovněž navrhla, aby úřad EFSA v budoucnosti zveřejňoval další informace poskytnuté žadateli v návaznosti na žádosti úřadu o objasnění.

Veřejná ochránkyně práv pravidelně pořádá veřejné akce s cílem podrobně zkoumat témata týkající se její činnosti. V říjnu byly tématem agentury EU a to, jak mohou řídit rizika poškození dobré pověsti. Vzhledem k tomu, že agentury pomáhají zaručit vše počínaje bezpečností potravin, které jíme, přes chemické látky, jimiž jsme vystaveni, a léčivé přípravky, které užíváme, a konče letadly, jimiž létáme, má důvěra veřejnosti v jejich činnost stěžejní význam. Akce se zabývala tím, jak mohou agentury provádět co nejvyšší etické normy a normy v oblasti transparentnosti, aby tak ochránily samy sebe před poškozením dobré pověsti.

Diskuse se zúčastnili Bernhard Url, výkonný ředitel Evropského úřadu pro bezpečnost

potravin (EFSA), Jukka Malm, zástupce výkonného ředitele Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), Monique Goyensová, ředitelka Evropské organizace spotřebitelů (BEUC), a Tracey Brownová, ředitelka organizace Sense about Science. Pan Url uvedl, že se úřad EFSA snaží zajistit důvěru veřejnosti v činnost úřadu jak tím, že se zaměřuje na „kompetentnost“, tj. kvalitu své práce, tak i tím, že se soustřeďuje na „charakter“ – způsob, jakým úřad svou práci vykonává. Pan Malm sdělil, že cílem agentury ECHA je zajistit plnou transparentnost činnosti agentury, což znamená nejen výsledků výzkumu, který již provedla, ale též výhledově s ohledem na činnost, kterou plánuje vykonat.

Bernhard Url

Thank you for the lively debate we had on a crucial matter for #EUAgenies : public #trust in our work #EOdebate17

Bernhard Url, výkonný ředitel úřadu EFSA: „Děkuji za živou diskusi o klíčové otázce pro agentury EU: důvěře veřejnosti v naši činnost.“

2.7 Zakázky a granty EU

Komise dohlíží na vysoký počet projektů financovaných Evropskou unií, přičemž provádí přísné audity s cílem zajistit řádné vynakládání veřejných prostředků. Někdy však dochází ke sporům a dodavatelé se často obracejí na veřejnou ochránkyni práv, aby jim problém pomohla vyřešit.

Například nezisková organizace se sídlem v Belgii se účastnila projektu financovaného EU, jehož cílem bylo zabývat se problémy, jimž čelí starší lidé při používání řešení v oblasti informačních a komunikačních technologií. Organizace se obrátila na veřejnou ochránkyni práv poté, co jí Komise sdělila, že by ráda získala zpět více než 85 000 EUR, a to z důvodu systému pro zaznamenávání pracovní doby, který Komise považovala za nespolehlivý. Veřejná ochránkyně práv se věcí zabývala a zjistila, že auditoři uznali, že činnost vykonaná stěžovatelem na dvou výstupních materiálech byla oprávněná, právě tak jako předemtná doba práce. Proto navrhla, aby Komise snížila částku, kterou chtěla získat zpět v souvislosti s těmito dvěma výstupními materiály. Komise návrh přijala a snížila částku ke zpětnému získání o téměř 37 000 EUR. Šetření veřejné ochránkyně práv ohledně jiných aspektů navrhovaného zpětného získání prostředků stále probíhá.

Nizozemská poradenská firma specializující se na inovace byla členem konsorcia, které provádělo projekt spolufinancovaný Komisí, jehož cílem bylo vytvořit a provést „inovační partnerství v oblasti vody“. Firma se obrátila na veřejnou ochránkyni práv poté, co Komise uvedla, že sníží grant z důvodu pochybností ohledně projektu. Stěžovatel namítl, že Komise projekt náležitě nezhodnotila. Během šetření Komise navrhla, že projekt znovu zhodnotí s přihlédnutím k nové dokumentaci poskytnuté poradenskou firmou. Veřejná ochránkyně práv považovala záležitost za vyřízenou a případ uzavřela.

2.8 Účast občanů na tvorbě politik EU

Evropská občanská iniciativa, která funguje od roku 2012, umožňuje občanům podpořit politiku nebo názor, kterému by podle jejich názoru měla Komise dát podobu právního předpisu. Jednou z prvních iniciativ, kterou současná veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová po svém zvolení v roce 2013 přijala, bylo to, že zahájila strategické šetření řádného fungování postupu evropské občanské iniciativy s ohledem na obavy, že organizátoři těchto iniciativ čelí příliš mnoha technickým překážkám při zajišťování její úspěšnosti. Veřejná ochránkyně práv předložila několik návrhů, jak proces sbírání podpisů usnadnit a zavést do výběru iniciativ větší transparentnost.

V roce 2017 rovněž veřejná ochránkyně práv přispěla ke konzultaci Komise týkající se toho, jak reformovat nařízení o evropské občanské iniciativě. Návrhy Komise, které byly oznámeny v září, obsahují řadu prvků, které veřejná ochránkyně práv v minulosti navrhla. Patří mezi ně vytvoření bezplatného systému sběru podpisů pod evropské občanské iniciativy on-line, zjednodušení požadavků na údaje a zdokonalení přípravy slyšení po proběhnutí úspěšné evropské občanské iniciativy a zapojení veřejnosti do těchto slyšení. Veřejná ochránkyně práv bude tento problém i nadále sledovat, včetně monitorování, zda Komise dostatečně vysvětluje svá rozhodnutí týkající se evropských občanských iniciativ veřejnosti.

ECI Campaign

. @EUombudsman backs plea for #ECI revision. Thank you, Emily O'Reilly! #ECIreform #deardemocracy @Volksentscheid <http://www.citizens-initiative.eu/european-ombudsman/>
...

Evropská veřejná ochránkyně práv podporuje žádost o revizi evropské občanské iniciativy. Děkujeme, Emily O'Reillyová!

Jiným způsobem, jak zapojit občany do politického procesu EU, je využití veřejných konzultací k plánovaným právním předpisům. Komise, která je odpovědná za přípravu právních předpisů EU, tyto konzultace pravidelně využívá. Jejich užitečnost jakožto nástroje nicméně závisí na tom, jak jsou dostupné jednotlivcům a organizacím. V roce 2016 si jeden španělský občan veřejné ochránkyni práv stěžoval, že veřejné konzultace jen zřídka probíhají ve všech 24 úředních jazycích EU. V průběhu šetření Komise vypracovala novou a lepší jazykovou politiku pro veřejné konzultace.

Mezi tato nová opatření, která vstoupila v platnost dne 28. dubna 2017, patří například překlad veřejných konzultací týkajících se pracovního programu Komise do všech úředních jazyků EU. V rámci nové politiky byl rovněž zaveden postup k určení, do kterých jazyků by měly být překládány jiné veřejné konzultace. Veřejná ochránkyně práv v prosincovém rozhodnutí uvedla, že bude sledovat provádění tohoto nového režimu, a navrhla, aby Komise začlenila do svých specializovaných internetových stránek o veřejných konzultacích oddíl popisující její novou jazykovou politiku a vysvětlila, proč nejsou některé konzultace k dispozici ve všech jazycích EU.

3 Komunikace a spolupráce

3.1 Ocenění za řádnou správu

V březnu veřejná ochránkyně práv pořádala slavnostní udílení vůbec prvního ocenění evropského veřejného ochránce práv za řádnou správu. Na ocenění bylo nominováno 90 projektů, a to jak hlavními orgány EU, tak i řadou agentur a jiných subjektů. Ocenění se udílelo v sedmi kategoriích. Hlavní ocenění za řádnou správu za rok 2017 získal projekt Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin Komise, který prosazoval spolupráci EU při sdílení klíčových informací a odborných znalostí s cílem pomoci milionům Evropanů trpícím vzácnými onemocněními.

Nominace byly uděleny například za inovativní způsoby angažování občanů v rámci tvorby politik, za vytvoření snadno přístupných databází, za poskytování vysvětlení politik a programů EU způsobem, který je pro veřejnost srozumitelný, za živé internetové vysílání schůzí odborníků a za využívání IT k poskytování služeb veřejnosti účinněji a otevřeněji. Zvláštní ocenění získala za svou činnost, včetně pomoci obětem teroristického útoku v bruselském metru v roce 2016, rovněž lékařská služba Rady EU.

Celková vítězová ocenění evropského veřejného ochránce práv za řádnou správu za rok 2017 z Generálního ředitelství pro zdraví Komise přebírají ocenění z rukou evropské veřejné ochránkyně práv Emily O'Reillyové.

Ocenění upozornilo na úsilí jednotlivců i skupin v rámci veřejné správy EU o zlepšení současného stavu. Veřejná ochránkyně práv konstatovala, že ačkoliv je úkolem jejího úřadu vést veřejnou správu EU k odpovědnosti, část tohoto úkolu v oblasti dohledu rovněž zahrnuje schopnost ocenit, když se něco podaří. Rovněž podotkla, že je příhodné, že k tomuto prvnímu předávání ocenění dochází v době významného výročí podepsání Římské smlouvy.

European Ombudsman

We have received some outstanding projects for the #EOAward & they are worth knowing in detail. Have a look here: <http://europa.eu/!UN47uU>

Obdrželi jsme návrhy několika mimořádných projektů na ocenění evropského veřejného ochránce práv za řádnou správu a stojí za to se s nimi seznámit podrobněji.

Slavnostní předávání cen prvního ocenění evropského veřejného ochránce práv za řádnou správu.

3.2 Komunikace

Cílem pětileté strategie evropské veřejné ochránkyně práv s názvem „Směrem k roku 2019“ je zvyšovat dopad, význam a viditelnost úřadu. Větší viditelnost pomáhá zajistit, že si jsou veřejnost, podniky, nevládní organizace a jiné subjekty vědomy, na koho se mohou obrátit, pokud se setkají s potížemi s orgány EU.

Díky účinnému provádění této strategie zaznamenal úřad v roce 2017 rovněž nárůst počtu vyřízených stížností (z 1 880 na 2 181), jakož i nárůst počtu obdržených stížností, které spadají do oblasti působnosti veřejného ochránce práv (ze 711 na 751). Do tohoto nárůstu se rovněž započítává nárůst počtu případů, které byly složitější a týkaly se stále většího počtu témat v širším veřejném zájmu.

Kromě zvláštního oslovování zúčastněných stran, jako jsou podnikatelská sdružení a organizace občanské společnosti, úřad rovněž usiloval o větší viditelnost veřejné ochránkyň práva ve sdělovacích prostředcích a v sociálních médiích a o použití těchto platforem za účelem poskytování informací o konkrétních šetřeních a upozorňování na jiné činnosti veřejné ochránkyň práva.

Na twitterovém účtu úřadu @EUOmbudsman došlo mezi lety 2016 a 2017 k 16 % nárůstu příznivců (nyní více než 19 000) a mezi nejoblíbenější tweety patřila zpráva vítající závazek Komise k „jedinečné“ a „nebývalé“ transparentnosti v souvislosti s jednáními o brexitu. Další oblíbené tweety se týkaly slavnostního předávání ocenění za řádnou správu a šetření veřejné ochránkyň práva, v jehož rámci požádala ECB, aby objasnila své zapojení do skupiny G30. Úřad rovněž rozšířil svou aktivitu v sociálních médiích na platformy Medium a Instagram, aby tak mohla činnost veřejné ochránkyň práva oslovovat nové publikum.

Úřad nadále přepracovával své internetové stránky, aby byly pro uživatele vstřícnější. Tyto nové internetové stránky budou uvedeny do provozu v roce 2018.

Gundi Gadesmann

. @EUombudsman O'Reilly discusses #Council & #lobbying transparency and #ParadisePapers with Nordic journalists

Evropská veřejná ochránkyň práva Emily O'Reillyová diskutuje s novináři ze severovýchodních zemí o Radě EU a transparentnosti lobbingu a o tzv. *Paradise Papers*.

3.3 Vztahy s orgány a institucemi EU

Evropská veřejná ochránkyň práva na jednání s předsedou Evropského parlamentu Antoniem Tajaním.

3.3.1 Evropský parlament

Evropská veřejná ochránkyň práva přikládá velký význam silnému a trvalému vztahu s Evropským parlamentem. Evropský parlament je hlasem všech Evropanů a volí veřejného ochránce práva, jenž pomáhá evropským občanům a osobám pobývajícím v Evropě, kteří se potýkají s problémy s veřejnou správou EU. Veřejná ochránkyň práva během roku vystoupila na plenárním zasedání Parlamentu a v několika výborech Parlamentu a její zaměstnanci často zastupovali úřad na zasedáních, slyšeních a akcích Parlamentu. Veřejná ochránkyň práva měla na začátku roku 2017 úspěšnou první schůzku s nově zvoleným předsedou Parlamentu Antoniem Tajaním a setkala se s řadou poslanců Evropského parlamentu z

různých výborů a napříč politickým spektrem.

Cecilia Wikströmová, předsedkyně Petičního výboru Evropského parlamentu, na výroční konferenci Evropské sítě veřejných ochránců práv v roce 2017.

3.3.2 Petiční výbor

Petiční výbor představuje silné pojitko mezi veřejným ochráncem práv a Evropským parlamentem, jak co do odpovědnosti, tak pokud jde o vzájemnou podporu. Úzká spolupráce mezi těmito dvěma institucemi je klíčová pro zajištění účinných služeb veřejnosti, která upozorní kteroukoliv z institucí na své obavy. Veřejná ochránkyně práv považuje svůj vztah s Petičním výborem za velmi důležitý a oceňuje plodnou spolupráci. Neustálá podpora od předsedkyně výboru paní Cecilie Wikströmové a od všech poslanců je pro veřejnou ochránkyni práv povzbuzením pro její činnost, jejímž cílem je dále pomáhat orgánům EU nastavit „zlatý standard“ řádné veřejné správy.

Evropská veřejná ochránkyně práv s Fransem Timmermansem, prvním místopředsedou Evropské komise odpovědným za zlepšování právní úpravy, interinstitucionální vztahy, právní stát a Listinu základních práv.

3.3.3 Evropská komise

Evropská komise není jen představitelkou výkonné moci, ale též největším orgánem EU. Její činnost má dopad na životy milionů lidí v celé Evropě, ať už přímo, či nepřímo. Z tohoto důvodu není překvapivé, že velká část stížností předložených veřejné ochránkyni práv se týká právě činnosti Komise. Veřejná ochránkyně práv s potěšením konstatuje, že byla v roce 2017 schopna vybídnout Komisi pod vedením předsedy Junckera k přijetí několika opatření ke zlepšení jejich již tak vysokých standardů veřejné správy, a znovu tato opatření vítá. Řada problémů však přetrvává. Otevřený a poctivý pracovní vztah mezi oběma institucemi pomáhá zvýšit účinnost a efektivitu vyřizování stížností ze strany veřejné ochránkyně práv.

3.3.4 Další orgány, agentury a organizace

Veřejná ochránkyně práv rovněž samozřejmě i nadále udržuje úzké vztahy se všemi ostatními orgány, agenturami a organizacemi EU. V roce 2017 byla veřejná ochránkyně práv v úzkém kontaktu s evropským inspektorem ochrany údajů (EIOÚ), Evropským hospodářským a sociálním výborem (EHSV), Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA), Evropskou centrální bankou (ECB), Evropskou investiční bankou (EIB), Účetním dvorem (EÚD) a dalšími subjekty. Silné vztahy se všemi orgány, institucemi a jinými subjekty EU jsou významným prvkem strategie veřejné ochránkyně práv s názvem „Směrem k roku 2019“, jejímž cílem je vytvořit otevřenější správu EU orientovanou na služby ku prospěchu všech osob žijících v Evropě.

EESC

. @EUombudsman in reply to Members: we have so much in common when it comes to fight for #transparency , we should cooperate more! #EESCplenary

Evropská veřejná ochránkyně práv odpovídá na otázku členům výboru EHSV během plenárního zasedání tohoto výboru: máme toho mnoho společného, pokud jde o boj za transparentnost, měli bychom tudíž spolupracovat.

3.3.5 Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením

Jakožto členka rámce EU veřejná ochránkyně práv chrání a podporuje Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením a sleduje její uplatňování ze strany veřejné správy EU.

V roce 2017 i nadále probíhalo strategické šetření veřejné ochránkyně práv týkající se otázky, zda je zacházení s osobami se zdravotním postižením v rámci Společného systému zdravotního pojištění Komise (JSIS) v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Tým veřejné ochránkyně práv zabývající se tímto šetřením se sešel s Komisí, aby získal další informace, a v listopadu zahájila veřejná ochránkyně práv konzultaci zaměřenou na sdružení zaměstnanců EU se zdravotním postižením nebo zaměstnanců, jejichž rodinní příslušníci mají zdravotní postižení, a na Evropské fórum zdravotně postižených (EDF).

European Blind Union

. @EUombudsman opens strategic inquiry into accessibility of @EU_Commission websites & online tools #a11y #CRPD

Evropská veřejná ochránkyně práv zahajuje strategické šetření o přístupnosti internetových stránek a on-line nástrojů Evropské komise.

V červenci zahájila veřejná ochránkyně práv strategické šetření přístupnosti internetových stránek a on-line nástrojů, které spravuje Komise. Veřejná ochránkyně práv upozornila na problémy, jako je hodnocení přístupnosti, zjednodušené formáty pro čtení a odborná příprava zaměstnanců Komise. V říjnu se Komise zavázala zlepšit přístupnost svých internetových stránek. Uvedla například, že by mohla zahájit pilotní projekt týkající se interinstitucionálního portálu s cílem zajistit dostupnost některých stránek s obecnými informacemi o EU ve zjednodušeném formátu pro čtení. Komise rovněž uvedla, že zváží povinné kurzy přístupnosti pro své návrháře, tvůrce a správce internetových stránek.

V roce 2017 veřejná ochránkyně práv i nadále usilovala o větší přístupnost a uživatelskou vstřícnost internetových stránek svého úřadu. Externí dodavatel posoudil a ověřil, že internetové stránky veřejného ochránce práv jsou v souladu s pokyny pro přístupnost internetového obsahu (WCAG 2.0), úroveň souladu AA (nejvyšší úroveň je AAA). Veřejná ochránkyně práv má v plánu toto opatření opakovat každé dva roky.

Veřejná ochránkyně práv vydala v červenci prohlášení o přístupnosti, které je k dispozici na

internetových stránkách jejího úřadu. Uvádí se v něm, které části internetových stránek nejsou přístupné, díky čemuž mají uživatelé možnost požádat o přístupný formát a odkaz na mechanismus zpětné vazby s cílem ohlásit problémy. Přepracování internetových stránek veřejného ochránce práv je příležitostí, jak splnit co nejvíce požadavků pro dosažení úrovně AAA.

Jedna ze stížností, které veřejná ochránkyně práv obdržela, se týkala problému stigmatizace osob se zdravotním postižením prostřednictvím názorného varování na tabákových výrobcích, jelikož se zde znázorňuje osoba na invalidním vozíku spolu s textem uvádějícím, že „kouření způsobuje mozkovou mrtvici a zdravotní postižení“. Veřejná ochránkyně práv doporučila, že by bylo vhodné, kdyby se v budoucnu vedla konzultace s příslušnými skupinami občanské společnosti o výběru fotografií či obrázků, než budou zveřejněny.

Úřad veřejného ochránce práv i nadále usiloval o zvýšení informovanosti o Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením. V březnu zástupci veřejné ochránkyně práv, Parlamentu a Agentury EU pro základní práva (FRA) společně uspořádali webinář přístupný veřejnosti. Tento webinář zorganizovala Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL). Bylo na něm objasněno, jaké důsledky přináší Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením pro správu EU, a byly představeny praktické nástroje k provedení této úmluvy. V prosinci se veřejná ochránkyně práv zúčastnila 4. Evropského parlamentu osob se zdravotním postižením. Evropská veřejná ochránkyně práv při vystoupení na 4. Evropském parlamentu osob se zdravotním postižením.

3.4 Evropská síť veřejných ochránců práv

Stížnosti postoupené jiným orgánům a institucím; stěžovatelé, jimž evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 doporučila obrátit se na jiné orgány a instituce (celkem 1 148) Pozn.: Protože v některých případech veřejná ochránkyně práv poskytla stěžovateli více než jeden typ doporučení, součet jednotlivých procentuálních podílů přesahuje 100 %.

Pro členy Evropské sítě veřejných ochránců práv, kterou tvoří 96 úřadů v 36 evropských zemích a Petiční výbor Evropského parlamentu, byl rok 2017 velice rušný.

Hlavní akcí sítě v roce 2017 byla 2. výroční konference, kterou uspořádala evropská veřejná ochránkyně práv v červnu v Bruselu. Na této konferenci se setkali zástupci celé sítě, ale také jiní účastníci, především pak zastřešující organizace sídlící v Bruselu a novináři. Celkem se akce účastnilo asi 240 osob.

Konference opět proběhla v klíčový okamžik dějin Evropské unie: zatímco loňská konference se konala krátce před referendem ve Spojeném království o členství v EU, letos probíhala souběžně se zahájením jednání o brexitu. Jedním bodem na pořadu jednání bylo téma, jak dosáhnout co největší transparentnosti a jistoty pro občany EU v souvislosti s brexitem. Nejistota ohledně práv po brexitu a ohledně práva na volný pohyb byla jednou z hlavních obav občanů, kterých se brexit přímo týká. Jedná se o občany Spojeného království žijící v EU a o občany EU pobývající ve Spojeném království.

Na konferencích se rovněž hledaly způsoby budování inkluzivních společností s cílem bojovat proti populismu a usnadňovat integraci. Řada lidí se domnívá, že rok 2016 byl rokem populistů, z diskusí na konferenci však vyplývá, že veřejní ochránci práv i nadále usilovně pracují na tom, aby podpořili důvěru v demokratické instituce a bojovali proti populistickému chápání světa. Kromě jiných činností se podílejí na sledování dodržování závazků v oblasti lidských práv, pokud jde o nucené navracení žadatelů o azyl, o pokyny určené žadatelům o sloučení rodiny a o pomoc žadatelům o azyl při přístupu k jazykovému vzdělávání a v konečném důsledku o pracovní síly.

Účastníci panelové diskuse v prvním bloku konference Evropské sítě veřejných ochránců práv v roce 2017 (zleva doprava): Sanjay Pradhan, výkonný ředitel Partnerství pro otevřené vládnutí, Bart Somers, starosta města Mechelen v Belgii, Jacques Toubon, ochránce práv ve Francii, Gero Storjohann, zástupce předsedkyně Petičního výboru německého Spolkového sněmu, a Emily O'Reillyová, evropská veřejná ochránkyně práv.

Na programu konference byla rovněž úloha úřadů veřejných ochránců práv při posilování otevřeného vládnutí, což je kultura vládnutí vycházející ze zásady transparentnosti, odpovědnosti a účasti. V této souvislosti jsme obdrželi předběžné výsledky společného průzkumu provedeného Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a evropskou veřejnou ochránkyní práv. Tohoto průzkumu na téma úlohy veřejných ochránců práv v otevřeném vládnutí se celosvětově účastnilo 86 národních a regionálních úřadů veřejných ochránců práv z 59 zemí a území.

Shada Islam

Absolutely convinced of role of #EU ombudsmen in ensuring citizens' rights & transparent government #ENO2017 .

Jsem bezvýhradně přesvědčena o úloze veřejných ochránců práv EU při zajišťování dodržování práv občanů a transparentního vládnutí.

Z průzkumu vyplynulo, že zásady otevřeného vládnutí jsou v postupech úřadů veřejných ochránců práv dobře zažité, ačkoliv jen několik veřejných ochránců práv uznává jejich příspěvek. Úplné výsledky průzkumu budou zveřejněny v září 2018, předběžné výsledky a jiná klíčová témata projednávána na bruselské konferenci jsou však uvedeny ve výroční publikaci Evropské sítě veřejných ochránců práv *Network in Focus* (Zaostřeno na síť) za rok 2017.

V září veřejná ochránkyně práv a Komise společně uspořádaly workshop na podporu spolupráce mezi Komisí a národními a regionálními veřejnými ochránci práv a pro zajištění větší ochrany práv občanů v souladu s právem EU. K předloženým praktickým návrhům patřilo vypracování interaktivního průvodce o pravomocích jednotlivých národních a regionálních veřejných ochránců práv a posílená spolupráce při výkladu a provádění práva EU.

Evropská síť veřejných ochránců práv se i nadále zaměřovala na souběžná šetření a iniciativy úřadů veřejných ochránců práv v oblastech společného zájmu. V červenci 2017 evropská veřejná ochránkyně práv zahájila šetření týkající se způsobu, jakým Komise vyřizovala

stížnost na porušování práv vznesenou proti nizozemským orgánům poté, co odmítly udělit vízum manželce stěžovatele, která je státní příslušnicí třetí země. Evropská veřejná ochránkyně práv se snažila pomoci nizozemskému veřejnému ochránci práv, který nenašel žádné důkazy svědčící o tom, že by nizozemské imigrační služby uplatňovaly platná pravidla EU nesprávně.

V roce 2017 se evropská veřejná ochránkyně práv zabývala šesti novými dotazy od členů sítě. V rámci jednoho z nich se finský veřejný ochránce práv chtěl dozvědět, zda jsou pravidla EU o právech cestujících v železniční přepravě slučitelná s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Komise odpověděla, že skutečně jsou slučitelná, a podotkla, že právě provádí posouzení dopadu nařízení o právech cestujících v železniční přepravě s cílem provést přezkum nařízení a zlepšit práva osob se zdravotním postižením nebo s omezenou schopností pohybu při cestování po železnici v EU.

Jiný problém, na nějž upozornila bulharská veřejná ochránkyně práv, se týkal diskriminace vyplývající z uvádění výrobků nižší kvality na trhy v členských státech střední a východní Evropy. Komise odpověděla, že provede analýzu údajů, které si vyžádala od vnitrostátních orgánů odpovědných za ochranu spotřebitelů. Veřejná ochránkyně práv požádala Komisi, aby ji začátkem roku 2018 informovala o pokroku, kterého v této věci dosáhne. První plenární zasedání konference Evropské sítě veřejných ochránců práv v roce 2017. Během pracovní cesty do Dánska, která proběhla v září, veřejná ochránkyně práv jednala s dánským veřejným ochráncem práv i s dánskými politiky. Rovněž vystoupila na veřejných akcích s novináři, akademickou obcí a jinými osobami zajímajícími se o její činnost v oblasti transparentnosti a odpovědnosti v EU.

Začátkem roku 2017 navštívila veřejná ochránkyně práv Berlín, kde se zúčastnila zasedání Petičního výboru německého Spolkového sněmu a setkala se s vyššími vládními úředníky včetně pana Petera Altmaiera (vedoucího Kancléřského úřadu) za účelem projednání záležitostí týkajících se správy EU. Od nadace Schwarzkopf Stiftung Převzala ocenění Schwarzkopf Europe 2017, což je ocenění, které bylo v minulosti uděleno předsedovi Evropské komise Jeanu-Claudu Junckerovi a bývalému předsedovi Evropského parlamentu Martinu Schulzovi.

© JENS SCHLÜTER PHOTOGRAPHY

Evropská veřejná ochránkyně práv po převzetí ocenění Schwarzkopf Europe 2017. Na fotografii je zachycena s Andrém Schmitzem-Schwarzkopffem (vpravo) a irským velvyslancem v Berlíně Michaellem Collinsem (vlevo).

Gundi Gadesmann

Application of EU law, complaint handling - @EU_Commission and @EUombudsman seminar with representatives from national ombudsmen offices BXL

Seminář Evropské komise a evropské veřejné ochránkyně práv o uplatňování práva EU a o vyřizování stížností za účasti zástupců úřadů národních veřejných ochránců práv.

EU-Parlamentet i DK

“Great appetite for good quality journalism in era of fake news”. @EUombudsman O'Reilly talking to DK journos in Aarhus #kveu #eudk

„V éře falešných zpráv je velice zapotřebí kvalitní novinářská práce,“ řekla evropská veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová dánským novinářům v dánském městě Aarhus.

4 Vyřizování stížností: jak pomáháme

Evropský veřejný ochránce práv je tu proto, aby pomáhal jednotlivcům, akademické obci, podnikům a jiným organizacím, které se potýkají s problémy s veřejnou správou EU. Obrátit se na veřejného ochránce práv by pro ně mělo být co nejsnazší a úřad usiluje o co největší flexibilitu, pokud jde o pomoc těm, kteří o ni žádají.

Díky novým prováděcím pravidlům veřejné ochránkyně práv je postup vyřizování stížností efektivnější a účinnější. Tento přístup zaměřený na výsledky dále zlepšuje službu, kterou veřejná ochránkyně práv nabízí veřejnosti, a díky němu mohla mít instituce v roce 2017 větší vliv.

Zaměstnanci úřadu veřejného ochránce práv se zabývají širokou škálou stížností a pomáhají těm, kteří se na veřejnou ochránkyni práv obrátí, ve všech 24 úředních jazycích EU. Všechny osoby, které předloží stížnost veřejné ochránkyni práv, by měly obdržet potvrzení o přijetí do dvou pracovních dnů.

Pokud je v návaznosti na stížnost zahájeno šetření, závisí délka šetření na různých aspektech, včetně složitosti případu. Vzhledem k tomu, že u stížností na přístup k dokumentům v držení jiných orgánů EU často velice záleží na rychlosti vyřízení, zavedla veřejná ochránkyně práv v roce 2017 nový zrychlený postup pro vyřizování těchto případů.

4.1 Druh a zdroj stížností

4.1.1 Přehled stížností a strategických šetření

Rady, stížnosti a šetření v roce 2017

I když převážná část činnosti úřadu vychází z případů na základě obdržených stížností, provádí veřejná ochránkyně práv rovněž širší strategická šetření a šetření z vlastního podnětu, pokud se domnívá, že pro tyto kroky existují důvody. Tyto případy jsou otevřeny z vlastního podnětu veřejné ochránkyně práv, ať už v případě, že odhalila systémový problém, který je třeba prozkoumat ve veřejném zájmu, nebo pokud obdržela jednu či více stížností týkajících se problému, který má význam pro celý systém.

Strategická činnost v roce 2017

Země původu evidovaných stížností a šetření, která evropská veřejná ochránkyně práv zahájila v roce 2017

4.1.2 Stížnosti, které nespádají do působnosti evropského veřejného ochránce práv

Evropská veřejná ochránkyně práv dostává mnoho stížností o otázkách, které nespádají do její působnosti, většinou proto, že se netýkají činnosti žádného orgánu ani instituce EU. Do působnosti veřejné ochránkyně práv nespádají také stížnosti, které se sice týkají orgánů EU, ale jde v nich pouze o politické otázky, legislativní činnost nebo o soudní činnost Soudního dvora Evropské unie.

V roce 2017 obdržela veřejná ochránkyně práv více než 1 300 stížností, které nespádají do působnosti jejího mandátu, přičemž největší počet těchto stížností pocházel ze Španělska, Polska a Německa.

Tyto stížnosti směřují především proti vnitrostátním subjektům veřejné moci, vnitrostátním nebo mezinárodním soudům a soukromým subjektům. V některých případech jsou stížnosti založeny na nesprávné představě, že je veřejná ochránkyně práv odvolacím orgánem pro činnost národních veřejných ochránců práv. Stížnosti se týkají širokého spektra oblastí. Tématy, která se objevují opakovaně, jsou ochrana spotřebitelů, daně, sociální zabezpečení a zdravotní péče a v posledních letech také otázky související s bankami.

Lidé žádající o pomoc dostanou odpověď ve svém jazyce, v níž je vysvětlen mandát veřejného ochránce práv a případně poskytnuty rady, nebo se tyto žádosti postoupí jiným subjektům, které mohou být schopny pomoci.

U stížností, které vyjadřují nespokojenost s právními předpisy EU, veřejná ochránkyně práv stěžovateli obvykle doporučí, aby se obrátil na Petiční výbor Evropského parlamentu. V případě otázek souvisejících s prováděním práva EU se stěžovatelům doporučuje, aby se obrátili na Evropskou komisi nebo síť EU, jako jsou SOLVIT nebo Vaše Evropa – Poradenství. Stěžovatelé mohou být také odkázáni na národní veřejné ochránce práv.

V roce 2017 vyvolala velký počet podobných stížností dvě témata (více než 10 stížností na stejné téma), která však nespádala do působnosti veřejné ochránkyně práv. První se týkalo tvrzení o ženách, která zazněla v Evropském parlamentu ze strany polského poslance, druhé se týkalo událostí v Katalánsku.

Počet stížností, které spadají do působnosti evropského veřejného ochránce práv, v období 2003–2017

Počet stížností, které nespádají do působnosti evropského veřejného ochránce práv, v období 2003–2017

4.2 Na koho?

Šetření, která evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 vedla, se týkala těchto orgánů a institucí

4.3 Z jakého důvodu?

Předmět šetření, která evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 uzavřela

Pozn.: V některých případech veřejná ochránkyně práv uzavřela šetření týkající se dvou či více témat. Součet jednotlivých procentuálních podílů proto přesahuje 100 %.

4.4 Dosažené výsledky

Opatření, která evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 přijala na základě obdržených stížností

Vývoj počtu šetření evropského veřejného ochránce práv

Pozn.: Nárůst počtu vyšetřování v roce 2017 je částečně důsledkem nárůstu počtu stížností a částečně důsledkem nových prováděcích ustanovení.

Výsledky šetření, která evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 uzavřela

Pozn.: V některých případech veřejná ochránkyně práv uzavřela šetření na základě dvou nebo více důvodů. Součet jednotlivých procentuálních podílů proto přesahuje 100 %.

Délka šetření případů, které evropská veřejná ochránkyně práv v roce 2017 uzavřela

1. Některé složité případy vyžadují několik kol konzultací se stěžovatelem a dotčeným orgánem / dotčenou institucí – očekává se, že díky novým prováděcím pravidlům se délka šetření zkrátí.

4.5 Plnění návrhů veřejné ochránkyně práv

Plnění návrhů evropské veřejné ochránkyně práv v roce 2016

V posledních šesti letech veřejná ochránkyně práv každoročně zveřejňuje úplný popis toho, jak orgány a instituce EU reagují na její návrhy na zlepšení správy EU. Tyto návrhy mají podobu řešení, doporučení a kritických a dalších poznámek. Míra plnění je klíčová pro měření účinku a významu činnosti veřejné ochránkyně práv.

Ze zprávy *Putting it Right? – How the EU institutions responded to the Ombudsman in 2016*

(Provádění nápravy? – Jak orgány EU reagovaly na zjištění veřejné ochránkyně práv v roce 2016) vyplývá, že orgány a instituce EU splnily návrhy veřejné ochránkyně práv z 85 %. Jedná se o mírný nárůst oproti 83 % v roce 2015. Ze 14 šetřených orgánů/institucí 11 splnilo návrhy na 100 %, zatímco v případě Komise – na kterou připadá největší podíl šetření veřejné ochránkyně práv – byly návrhy splněny na 77 %. Ze zprávy plyne, že míra plnění se může mezi jednotlivými orgány významně lišit – od 100 % v některých případech po 77 % v nejhorším případě (nárůst oproti 33 % v roce 2015). Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ), Rada Evropské unie a Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA) dosáhly například 100 % míry plnění návrhů.

Zpráva za rok 2017 bude k dispozici na konci roku 2018.

5 Zdroje

5.1 Rozpočet

Rozpočet úřadu veřejného ochránce práv je samostatným oddílem rozpočtu EU. Dělí se na tři hlavy. Hlava 1 zahrnuje platy, příspěvky a další výdaje spojené se zaměstnanci. Hlava 2 zahrnuje výdaje na budovy, nábytek a zařízení a různé provozní výdaje. Hlava 3 zahrnuje výdaje související s obecnými činnostmi úřadu. V roce 2017 činila výše rozpočtových prostředků 10 905 441 EUR.

S cílem zajistit účinné řízení prostředků provádí interní auditor úřadu veřejného ochránce práv pravidelné kontroly systémů vnitřní kontroly a finančních operací úřadu. Audit veřejného ochránce práv provádí stejně jako v případě jiných orgánů a institucí EU také Evropský účetní dvůr.

5.2 Využití zdrojů

Úřad veřejného ochránce práv každoročně přijímá roční plán řízení, který vymezuje konkrétní kroky, jež musí úřad provést, aby mohl realizovat své cíle a priority. Roční plán řízení pro rok 2017 je třetím plánem založeným na pětileté strategii evropské veřejné ochránkyně práv s názvem „Směrem k roku 2019“.

Úřad má vysoce kvalifikované zaměstnance hovořící mnoha jazyky. Díky tomu může vyřizovat stížnosti na nesprávný úřední postup ve 24 úředních jazycích EU a zvyšovat povědomí o činnosti evropské veřejné ochránkyně práv. V roce 2017 měl úřad veřejného ochránce práv 81 zaměstnanců.

Úplný a pravidelně aktualizovaný seznam zaměstnanců, včetně podrobných informací o struktuře úřadu veřejného ochránce práv a úkolech jednotlivých oddělení, je k dispozici na internetových stránkách úřadu veřejného ochránce práv.

Jak kontaktovat evropskou veřejnou ochránkyni práv

Telefonicky

+33 (0)3 88 17 23 13

E-mailem

eo@ombudsman.europa.eu

On-line

- Web: www.ombudsman.europa.eu
- Twitter: twitter.com/EUombudsman
- Google+: plus.google.com/101520878267293271723
- LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026
- YouTube: www.youtube.com/eotubes

Naše úřady

Štrasburk Poštovní adresa

Médiateur européen 1 avenue du Président Robert Schuman CS 30403 F-67001 Strasbourg
Cedex

Adresa pro návštěvy

Bâtiment Václav Havel (HAV) Allée Spach F-67070 Strasbourg

Brusel Poštovní adresa

Médiateur européen Rue Wiertz B-1047 Bruxelles

Adresa pro návštěvy

Montoyer-Science (MTS) 30 rue Montoyer B-1000 Bruxelles

© Evropská unie, 2018

Autorská práva k fotografiím a obrázkům drží Evropská unie, s výjimkou obálky (© AlxeyPnferov / iStock). Reprodukce pro účely vzdělávací a nekomerční je povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Print QK-AA-18-001-CS-C ISBN 978-92-846-2757-8 doi:10.2869/803035 PDF

QK-AA-18-001-CS-N ISBN 978-92-846-2732-5 doi:10.2869/55623 HTML QK-AA-18-001-CS-Q
doi:10.2869/927118